

กิจกรรมการจัดการความรู้ (KM)
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

หัวข้อ การสร้างและแสวงหาความรู้ : การสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์
เรื่องการจัดงานเลี้ยงทางการทูตและมรรยาทในการรับประทานอาหาร

เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2559 คณะทำงานการจัดการความรู้ของสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ ได้มีโอกาสสัมภาษณ์นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อดีตผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์มากมายเกี่ยวกับการจัดการประชุมนานาชาติ รวมทั้งการจัดงานเลี้ยงทางการทูต ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ความรู้ตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่จะนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรม KM Day ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่จะจัดในปี 2559 นี้ คณะทำงาน KM ได้สรุปเนื้อหาสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ในการจัดงานเลี้ยงทางการทูตรวมทั้งมารยาทในการรับประทานอาหาร โดยจะรวบรวมเป็นข้อมูลองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานต่อไป

ภาพประกอบ : didyouknow.org

: topicstock.pantip.com

: เอกสารประกอบการบรรยายของกรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศ

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์

- KM team** ในฐานะที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าของจัดเลี้ยงในการประชุมนานาชาติบ่อยครั้ง นอกจากความประณีตพิถีพิถันแล้ว เราควรจะคำนึงถึงอะไรอีกบ้างคะ
- ผู้ช่วยปศร.** อย่างแรกเลย ควรจะต้องหาข้อมูลผู้ที่จะมาประชุมว่า ใครมีข้อจำกัดเรื่องอาหารอะไรบ้าง เพื่อที่จะจัดได้ถูก เช่น เขาแพ้อาหารอะไรไหม เป็นมุสลิมกี่คน เขาทานเผ็ดได้หรือไม่
 มากน้อยขนาดไหน เพื่อที่จะเป็นข้อมูลประกอบการเลือกเมนูอาหาร อย่างที่สอง ต้องรู้เรื่องของตำแหน่ง ว่าเขาเป็นระดับใด จะเสิร์ฟอะไรยังไงได้บ้าง มีปัญหาอะไรไหม แอลกอฮอล์ต้องห้ามหรือไม่ต้องห้าม
- KM team** งานเลี้ยงทางการทูตส่วนใหญ่เป็นงานแบบพิธีการ ในความเป็นจริงแล้วเราสามารถจัดแบบไม่เป็นทางการได้ไหมคะ
- ผู้ช่วยปศร.** งานเลี้ยงทางการทูตที่เป็นลักษณะการเยือนอย่างเป็นทางการ ควรจะจัดเลี้ยงอย่างเป็นทางการ ด్వอยอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ส่วนจะมีมากกว่านั้นสามารถจัดแบบไม่เป็นทางการได้ ซึ่งโดยปกติแล้ว อย่างเช่นอาหารกลางวัน ถ้ารับประทานระหว่างที่จะต้องไปมีกิจกรรมอื่น การที่จะแบบมีพิธีรีตองจะทำให้เสียเวลา ก็อาจจะไม่จำเป็น ควรดูตามโปรแกรม
 แต่อย่างน้อยถ้าคณะที่เขามาเยือนอย่างเป็นทางการ จะต้องจัดเลี้ยงอย่างเป็นทางการ อย่างน้อย 1 ครั้ง
- KM team** ขอคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานเลี้ยงอย่างเป็นทางการอีกครั้งค่ะ
- ผู้ช่วยปศร.** หมายถึงการจัดเลี้ยงที่ควรมีการผสมผสานเรื่องของพิธีการ การแสดง รูปแบบงานเลี้ยง ซึ่งอาจจะรวมไปถึงการดื่มอวยพร เฉลิมฉลองในวาระพิเศษ หรือเพื่อกระชับมิตรภาพ (toast)
- KM team** ในการเลี้ยงอาหารมือเย็น จำเป็นต้องมีการดื่มเฉลิมฉลอง (toast) ทุกครั้งหรือไม่คะ
- ผู้ช่วยปศร.** ไม่จำเป็นค่ะ
- KM team** การเลือกรูปแบบงานเลี้ยง เช่น เลี้ยงอาหารกลางวัน หรืออาหารค่ำ เรามีข้อพิจารณาอย่างไรบ้างคะ
- ผู้ช่วยปศร.** ประเด็นที่เราจำเป็นต้องนำมาพิจารณา คือ หนึ่ง ต้องดูก่อนว่าเขามานานแค่ไหน ระยะเวลา สอง เขามีภารกิจอื่นๆ ที่แทรกซ้อนอยู่ไหม ซึ่งเรื่องเหล่านี้ต้องมีการประสานงานล่วงหน้า โดยปกติกลางวัน ถ้าเราเลี้ยงรับรองอย่างเป็นทางการ บางครั้งอาจต้องใช้เวลาก็ควรเลี้ยงเป็นเลี้ยงเย็น ยกเว้นกรณีที่สมมุติว่ามาแล้วมีเวลาจำกัดมาก เช่น บางประเทศที่อยู่ใกล้ๆ อาจมาเข้ากลับเย็น ก็เลี้ยงกลางวันได้ เพื่อให้เป็นมือที่เป็นทางการ ซึ่งตรงนี้เราจะต้องดูข้อจำกัดในเรื่องของกำหนดการอื่นๆ เช่น บางที่เขามาแล้ว
 เราจะไปเลี้ยงกลางวัน ปรากฏว่าเขาต้องไปดูงาน หรือว่าเขาติดภารกิจ เช่น มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง ก็ควรจะเลี้ยงไปเลี้ยงเย็น
- KM team** ไม่จำเป็นที่เราจะต้องจัดงานเลี้ยงเย็นทุกครั้งใช่ไหมคะ
- ผู้ช่วยปศร.** ไม่จำเป็น

- KM team** งานเลี้ยงที่เป็นทางการ มีพิธีรีตองมากที่สุด เป็นงานเลี้ยงลักษณะไหนคะ
- ผู้ช่วย** ต้องเป็นการเยือนระดับสูง คำว่าการเยือนระดับ ก็คือระหว่างสองประเทศด้วยกันก่อน เป็นการเยือนที่กระชับมิตรของ
- ปศร.** ผู้บริหารระดับสูง
- KM team** คำว่าระดับสูง ต้องเป็นรัฐมนตรีโดยเฉพาะหรือเปล่าคะ
- ผู้ช่วย** ระดับสูงในที่นี้ อาจเป็นระดับปลัดกระทรวงขึ้นไปก็ได้ ควรจะมีการจัดอย่างเป็นทางการ
- ปศร.** มีพิธีการบ้างเล็กน้อย สำหรับการจัดเลี้ยงอย่างเป็นทางการบางครั้งเราต้องดูคณะด้วย เช่น คณะผู้บริหารระดับสูง ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานไหนบ้าง เช่น กรณีตัวอย่างซึ่งอาจจะเห็นได้ง่าย คือ รัฐมนตรีประเทศใดประเทศหนึ่ง มา ในคณะจะประกอบด้วยอธิบดีจากกรมไหนบ้าง เราก็ควรจะเชิญอธิบดีจากกรมที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้เขาเป็นพาร์ทเนอร์คุยกัน แล้วพยายามจัดให้เขาได้อยู่ใกล้กัน ก็ถือว่าเป็นการเลี้ยงอย่างเป็นทางการได้ นั่นคือแบบที่หนึ่ง ส่วนแบบที่สอง คือ กรณีที่ประชุมระดับสูงมากๆ เป็นการประชุมระดับรัฐมนตรี ถือว่าการจัดเลี้ยงในการประชุมระดับรัฐมนตรีเป็นหน้าเป็นตา ซึ่งตรงนี้ต้องคำนึงถึงระดับพิธีการ อย่างกรณีที่หน่วยงานเราจัดกันบ่อยๆ ก็คือ SEAMEO หรือการประชุมระดับรัฐมนตรีเอเชียแปซิฟิกภายใต้กรอบองค์การระหว่างประเทศ
- KM team** ขอถามเรื่องการด์เซอู ถ้าในการ์ดเซอูแจ้งเรื่องการแต่งกายแล้วเราไม่แต่งแบบที่แจ้งไว้ เช่น ให้แต่งกายแบบ Casual Dress แต่เราแต่งเป็น Formal ที่เป็นสุทได้ไหมคะ
- ผู้ช่วย** โดยปกติแล้วในการ์ดเซอูมักจะระบุ 2 แบบ Casual Dress หรือ Lounge Suit
- ปศร.** สมมุติว่าให้เราใส่ Casual หรือ Lounge แล้วเราใส่ Smart Casual
- ผู้ช่วย** อย่างนี้ไม่เหมาะสม เพราะจะผิดธรรมเนียม เราไม่ควรทำ แต่ถ้าคนอื่นเขาทำแล้วเราเป็นเจ้าภาพ ก็ต้องพยายามไม่ให้เขารู้สึกไม่ดี ไม่ให้เขารู้สึกเขิน แต่ตัวเราเองต้องเช็คให้ตีเวลาจะไปร่วมงาน พยายามแต่งกายตามที่ระบุในการ์ด ถ้าเป็น Casual Dress แล้วเราไม่มี
- ปศร.** สามารถใช้ Lounge Suit ได้ ถ้าการ์ดระบุเป็น Smart Casual เราก็ไม่ควรแต่งเป็น Casual Dress แต่ถ้าเราใส่ Lounge Suit เข้าไป สามารถถอดเน็คไทออกได้เพื่อให้มันดูกลมกลืน
- KM team** สมมุติว่าเราเข้าไปในงานเลี้ยงแล้วไปเจอแขกที่มาร่วมงานซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อน นอกจากสวัสดีทักทายกันแล้ว เราจะสนทนากับเขาต่ออย่างไร
- ผู้ช่วย** แขกที่มาร่วมงาน มีความแน่นอนว่าเขาต้องอยู่ในวงการศึกษายู่แล้ว พอทักทายกันแล้วอาจจะถามต่อว่า “คุณทำหน้าที่อะไรในกระทรวงหรือในหน่วยงานของคุณ” เป็นต้น เพื่อที่จะได้เข้าสู่บทสนทนาถัดไปได้ หรือถ้าเราไม่รู้ข้อมูลอะไรเขามาก ก็อาจถามว่า “มาถึงวันไหน” “แล้วจะกลับเมื่อไร” แต่ถ้าเราทราบข้อมูลเขามาก่อน ก็อาจจะถามว่า “เมื่อกลางวันนี้ได้ข่าวว่าไปเยี่ยมโรงเรียน...มา รู้สึกยังงัยกับโรงเรียนนี้”
- ปศร.** บทสนทนาี้ ถ้าทำได้เราควรจะมีการบ้านสักเล็กน้อยก่อนว่าเราจะพบกับใคร แต่ถ้ากรณีที่เราไม่รู้จักใคร ไม่มีข้อมูลเลย เราก็แนะนำตัวเองก่อนว่าเป็นใคร มาจากไหน ทำหน้าที่อะไร แล้วก็อาจถามกลับไปได้ว่า “คุณมากับรัฐมนตรีหรือโดยปกติคุณทำหน้าที่อะไรในกระทรวง” แบบนี้เป็นต้น
- KM team** การสนทนาต้องใช้คำพูดแบบเป็นทางการมากไหมคะ

- ผู้ช่วย** ไม่ต้อง บทสนทนาเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องทางการ
- ปศร.**
- KM** เรื่องมารยาทในการรับประทานอาหาร หลักสำคัญของการรับประทานอาหารในงานเลี้ยง
- team** ที่เป็นทางการ ควรมีอะไรบ้างคะ
- ผู้ช่วย** เรื่องสำคัญที่อยากจะฝากให้ทุกคนทราบ หรือแม้แต่บางคนที่ทำงานในต่างประเทศ ก็ยังมีข้อผิดพลาดอยู่ คือ ถ้าเรานั่งที่
- ปศร.** โต๊ะแล้ว ไม่ควรเริ่มลงมือรับประทานอาหารก่อนที่คนบนโต๊ะทั้งหมดจะรับประทานอาหาร ควรมองว่าทุกคนมาครบไหม ได้อาหารครบ หรือยัง แล้วจึงเริ่มรับประทานอาหาร โดยเฉพาะถ้าเราเป็นเจ้าภาพ สำหรับในกรณีที่เราเป็นแขกรับเชิญ เราจะดูเจ้าภาพเป็นหลัก ถ้าเขาเริ่มรับประทานอาหารจึงค่อยรับประทานอาหาร หรือแม้แต่ถ้าดื่มสามารถดื่มได้ถ้าเราหิวน้ำจริงๆ แต่การที่จะจับ
- เครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์ เมื่อเขาเทไวน์มาให้ไม่เขย่งดื่มเลย ต้องดูว่าคนรอบข้างได้หรือยัง เจ้าภาพจับไวน์หรือยัง
- เจ้าภาพจะเชิญชวน
- ดื่มไหม เรื่องนี้เป็นมารยาทสากล
- KM** การใช้อุปกรณ์แบบพิธีการ คือต้องมีข้างละ 3 คือ ซ้าย 3 ขวา 3 มีวิธีการใช้อย่างไรคะ
- team**
- ผู้ช่วย** หลักการง่ายๆ จากข้างนอกเข้าข้างใน ถ้าเราไปในที่ที่เป็น Professional การใช้อุปกรณ์ในการรับประทานอาหารกับ
- ปศร.** อาหารจะสัมพันธ์กัน คนจัดเขาจะต้องรู้ว่าเมนูมีอะไรยังไงบ้าง
- KM** แก้วน้ำก็มีหลายแบบเหมือนกัน จะมีแก้วไวน์แก้วน้ำเปล่า หลักสำคัญในการใช้แก้วน้ำ คือจากข้างนอกเข้าข้างใน
- team** เหมือนกันหรือเปล่าคะ
- ผู้ช่วย** ไม่มีความจำเป็น เพราะเวลาเขาวาง ลักษณะแก้วจะมีความแตกต่างกัน มีแก้วน้ำ แก้วไวน์แดง แก้วไวน์ขาว ซึ่งมันจะ
- ปศร.** ต่างกันถ้าเป็นธรรมเนียมสากลจริงๆ คือเขาจะเดินมาถามเรา เพราะว่าในทางปฏิบัติคนดื่มไวน์แดงก็จะดื่มไวน์แดงตลอด คนดื่มไวน์ขาวก็จะดื่มไวน์ขาวตลอดไม่ดื่มผสมกัน
- KM** ถ้าเราไม่ดื่มไวน์เลย เขาจะดึงแก้วไวน์เราออกไหมคะ
- team**
- ผู้ช่วย** เขาก็จะมาถามเราก่อน ถ้าเราบอกว่าเราดื่มไวน์แดงเขาก็จะดึงแก้วไวน์ขาวเราออก ถ้าเราดื่มไวน์ขาวเขาก็จะดึงแก้วไวน์
- ปศร.** แดงออก ถ้าเราไม่ดื่มเลยเขาจะเอาออกหมดก็จะเหลือแต่
- แก้วน้ำ
- KM** ขอลถามเป็นความรู้ว่า ถ้าดื่มไวน์แดงกับไวน์ขาวด้วยกันจะทำให้เมาหรือเปล่าคะ
- team**
- ผู้ช่วย** ก็เป็นเรื่องที่ต้องระวัง เพราะแม้แต่วิธีแดงอย่างเดียว เขาจะไม่ดื่มยี่ห้อปนกัน เพราะจะเกิดปฏิกิริยากับร่างกาย
- ปศร.**
- KM** แล้วที่เขาบอกว่าดื่มไวน์ขาวกับอาหารประเภทปลา ดื่มไวน์แดงกับอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ถ้าสมมุติว่าเขาเสิร์ฟทั้ง 2 อย่าง
- team** เราดื่มทั้ง 2 อย่างได้ไหมคะ จำเป็นต้องแยกประเภทไหม
- ผู้ช่วย** เขามักจะไม่เสิร์ฟ 2 อย่าง ปกติถ้าเป็นทางการจริงๆ ทันทีที่เรานั่งโต๊ะ สิ่งที่เราจะเห็นอย่างแรกคือป้ายชื่อเรา อย่างที่สอง
- ปศร.** คือเมนู เราจะดูเมนูว่าเขาจะเสิร์ฟอะไร ลักษณะนั้นจะเป็น Fixed Menu แต่ถ้าเลือกจาก Main Course เราก็หมายความว่า
- เลยว่าเราจะเลือก Main Course ชุดไหน แล้วเราก็ไปเลือกไวน์ หรือถ้าเราไม่ดื่มไวน์เราก็บอกว่าไม่ดื่ม เขาก็จะเอาแก้ว
- ไวน์ออก แล้วเราขอแก้วน้ำเปล่า หรือถ้าเราจะสั่งน้ำผลไม้เขาก็จะเอามาให้เราอีกแก้วหนึ่ง
- KM** เราสั่งได้ใช่ไหมคะ

- team
- ผู้ช่วย ถ้าเป็นกรณีที่เขากล่าวว่าเราจะดื่มไหม
- ปศร.
- KM การปฏิเสธอาหารระหว่างที่เขาเดินมาเสิร์ฟ ทำได้ไหมคะ
- team
- ถ้าเราไม่ทานอาหารชนิดนั้น เช่น เนื้อวัว หรือเนื้อหมู ก็อาจถามเขาได้ว่ามีอย่างอื่นไหม แต่ถ้าเป็น Fixed Menu แล้วอาหารชนิดนั้นเรารับประทานไม่ได้ ก็บอกเขาได้ว่าอันนี้ขอไม่ต้องเสิร์ฟ
- KM แต่ถ้าเขามาเสิร์ฟแล้ว เราไม่ทานเลย ปล่อยอาหารทิ้งไว้ จะเสียมารยาทไหมคะ
- team
- ผู้ช่วย แบบนั้นอาจจะดูไม่ดี เพราะฉะนั้นเราสามารถปฏิเสธก่อนได้ เช่น สมมติว่าเป็นอาหารทะเลแล้วเราแพ้อาหารทะเล เราก็ขอ skip Main Course อาหารทะเลไว้เลยเขาก็จะไม่มาเสิร์ฟให้ กรณีที่เป็นพนักงานเสิร์ฟเก่งๆ เขาก็จะหาทางเลือกให้ หรือเราอาจจะบอกว่าพอดีอิ่มแล้ว เขาก็จะไม่เสิร์ฟเช่นกัน
- ปศร.
- KM ถ้าเราจะไม่ดื่มแล้วแล้ว จะมีวิธีปฏิเสธการดื่มอย่างไร
- team
- ผู้ช่วย สมมติว่าพนักงานเข้ามาแล้วเขาขอเติมไวน์ เขาจะถามว่า Some more wine เราก็บอกว่า No, thank you.
- ปศร.
- KM มีการแสดงท่าทางไหมคะ เช่นเอามือปิดแก้ว
- team
- ผู้ช่วย แบบนั้นยังไม่เคยเห็น บางคนก็คว้าแก้ว ซึ่งอาจเป็นวัฒนธรรมเฉพาะประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่ก็ไม่ทราบว่าเป็นที่ไหน แต่คิดว่าไม่จำเป็น
- ปศร.
- ตอนเริ่มรับประทานเราคิดว่าทุกคนมาพร้อมหรือยัง แล้วค่อยเริ่มรับประทาน แล้วถ้าตอนจะเลิกรับประทาน เช่น เราอิ่มแล้ว ไม่อยากรับประทานต่อแล้ว
- ผู้ช่วย คือถ้ามันไม่เลวร้ายเกินไป ก็ฝืนรับประทานไปก่อน แต่ถ้าเรารับประทานไม่ได้จริงๆ ก็อาจทำเป็นใช้ช้อนแตะอาหารเล็กๆ น้อยๆ คุยไปรับประทานไป จนทุกคนอิ่มแล้วเราไม่หมด
- ปศร.
- ก็ไม่เป็นไร
- KM จากประสบการณ์ของท่านในการไปร่วมงานเลี้ยง เคยพบปัญหาเฉพาะหน้าหรือเปล่าคะ
- team
- ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการจัดเลี้ยง หรือว่าแขกไปทำอะไรที่ทำให้เราต้องไปแก้ไขเฉพาะหน้าให้เขา หรือว่าตัวเราเองก็ต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของเราเอง
- ผู้ช่วย ประสบการณ์จริงๆ เลยก็คือว่า บางที่เขาไม่ได้บอกเราว่าอันนี้เขาทำไม่ได้นะ เช่นกรณีที่แขกเป็นมังสวิรัตแต่ไม่มีการแจ้งมาก่อน ทั้งๆ ที่เราให้เขากรอกแบบฟอร์มแล้ว ฉะนั้น
- ปศร.
- ในฐานะคนจัดงานซึ่งเราเป็นเจ้าภาพก็ต้องทำให้ดีที่สุดในการหาอาหารที่จะมาเสิร์ฟให้แขก ไม่ให้เขารู้สึกว่าเราขาดตกบกพร่องในการดูแลนะคะ
- KM เคยพบว่ามีใครทำแก้วแตก ทำอาหารหกใส่เสื้อผ้าตัวเองไหมคะ
- team
- ผู้ช่วย เคยปิดแก้วไวน์หกแล้วมันเลอะบนผ้าปูโต๊ะ ก็จะเรียกพนักงานมา เขาก็จะเอาผ้าอื่นมาปิดไว้ให้เพราะว่ามันจะดูไม่งามถ้า

- ปศร.** นั่งรับประทานแล้วมีสิ่งไม่สวยงามบนโต๊ะ
เคยมีแขกดื่มมากๆ แล้วเมาไหมคะ
- ผู้ช่วย** ถ้าเมามากยิ่งขึ้นไม่เคยเห็นนะ แต่ว่ามีเห็นแบบมีนๆ บ้าง จะคุยสนุกเชียว
- ปศร.**
KM แล้วถ้าแขกดื่มไม่เลิก แต่เราไม่อยากคุยด้วยแล้ว ทำอย่างไรดีคะ
team
- ผู้ช่วย** ส่วนใหญ่ที่ดื่มไม่เลิก เขาจะคุยของตัวเอง เราก็ให้เขาคุยไปแล้วเราค่อยๆ เก็บของโน่นนี่ พอเขาเห็นว่าเราเก็บของสักพัก
ปศร. ก็จะลุกไปเอง แต่ถ้าเราเป็นผู้ไปร่วมงาน ก็ต้องดูแขกคนอื่นด้วย ได้เวลาที่พอสมควรแล้ว เราก็กลับ ไม่ควรนั่งดื่มจนไม่ดู
เวลาเจ้าภาพ
- KM** เรื่องวัฒนธรรมการกินการดื่มของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน เช่น คนจีนจะคุยกันเสียงดัง
team
- ผู้ช่วย** เราก็ต้องยอมรับเพราะว่าเราอยู่ในประเทศเขา เป็นวัฒนธรรม มีวัฒนธรรมอยู่อย่างหนึ่งของจีนที่อยากฝากไว้ คือคนจีน
ปศร. เขาจะต้องดื่ม ยิ่งถ้าเป็นแขกผู้ใหญ่เราถือว่าเป็นมิตรภาพ เขาจะดื่มไปรับประทานไปแล้วเขาจะลุกขึ้นมา เช่น สมมุติว่า
เราไปกัน 10 คนเขาก็จะดื่มทั้งโต๊ะ ก่อนเสร็จหัวหน้าคณะเขาก็จะลุกมาแล้วเดินอ้อมมาดื่มกับหัวหน้าคณะเรา แล้ว
รับประทานอีก 3 - 4 คำ แล้วคนถัดๆ ไป ก็จะลุกมา ในกรณีเดียวกันเมื่อเรารู้วัฒนธรรมเขเราก็ควรจะปฏิบัติเช่นนั้นด้วย
- KM** ขอขอบคุณท่านผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่สละเวลามาพูดคุยให้ความรู้ดีเกี่ยวกับการจัดเลี้ยงทางการทูต และ
team มารยาทในการรับประทานอาหารค่ะ

